

Inserati se sprejemajo in velja kristolopna vrsta

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — " "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 80 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanska ulica št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Za koroške Slovence.

Že večkrat smo se v tem listu pečali s koroškimi Slovenci ter milovali njih osodo. Ker je pa nedeljski list „Slov. Naroda“ vnovič sprožil to vprašanje, kako bi se dalo koroškim Slovencem pomagati, zato hočemo zopet nekaj besedi spregovoriti v tej zadevi.

V materjalnem oziru koroški Slovenci niso ravno tako na slabem. Kar je na Koroškem lepega polja, skor večina ga imajo Slovenci v lasti, tako polje okoli Celovca in Velikovca, griča na južni strani celovškega jezera, rožno dolino in podjunsko dolino. Slovenski kmetovci so tam samostojni, neodvisni, več ali manj premožni. Slovenski gorjanci na kranjski meji pa imajo zopet lepe pašnike, mnogo živine, velike gojzde, tako, da o revščini jim ravno ni treba tožiti. Za hrano jim gre boljše, kakor marsikje drugod in eksekutivne dražbe so tu redke. Tukaj toraj nimamo opraviti s kakim proletarijatom, ampak z neodvisnimi, ponosnimi gospodarji, ki bi krepko stali pod narodno zastavo, samo da bi jim kdo narodno zavest zbudil. Kmečki sinovi slovenskih Korošcev so tako ponosni, da pri vojaki nalašč zatajé znanje pisanja in branja, samo da ne avanzirajo, ker smatrajo podčastnika kot kakega briča ali priganjača. Mogoče, da imajo s tem tudi druge namene. Kadar so vojaško suknujo slekli, se ne kmalo kdo oglasi za kako cesarsko službo, ampak greó rajši na svoj dom. Nemški tržani in meščani po malih mestih so navadno revniši in veliko na slabšem nasproti premožnemu slovenskemu kmetu, in kmet je tudi toliko ponosen, kadar v mestu

ali trgu v krčmo pride, da nalašč v slovenščini zahteva jedi in pijače, če se je prav pri vojaki nemščine navadil; s tem ravno hoče kazati svoj „kmečki“ ponos nasproti mestnemu „rasovcu“, kakor tržanom pravijo. Na Koroškem je toraj izvrsten materjal za stanovitne narodne brambovce in značajne rodoljube, naj bi le kdo kmečkemu jedru vcepil narodno zavest, ljubezen do svojega jezika in naroda tudi v vseh družih zlasti bistvenih rečeh in zadevah. Pa to krepko, pošteno ljudstvo je brez voditeljev, brez učiteljev, brez narodnih agitatorjev (v dobrem pomenu besede). Slovenske inteligence ni, skupina slovenskega naroda je kakor četa brez častnikov, ki sama ne vé, kam bi se obrnila. Koroški Slovenci le malo pošiljajo svoje otroke v srednje šole, ker „gospoda“ razum duhovnika le malo obrajtajo, naj bo že sodnik ali odvetnik, učitelj ali vladnik. Med vso tako posvetno gospódo in slovenskim kmetom na Koroškem je neka stara zamrza toraj ta inteligenca nima dosti upliva do kmeta. K temu pa še pride, da se tisti slovenski mladenči, ki se izšolajo v srednjih šolah koroških še bolj kakor drugod ponemčijo, ter se svojemu narodu popolno izneverijo, ter ptujci postanejo, ki le nemški mislijo in govoré, svojega slovenskega rojaka pa komaj še razumejo. Duhovnike bi koroški Slovenec še poslušal, ali tó je ravno voz. Med duhovščino koroških Slovencev delavnih rodoljubov ni, kakor pri nasali na Štajarskem. Mnogo jih slovenski jezik komaj za silo lomi; potujčeni so po celovski gimnaziji in celovškem semenišču tako, da pravilno slovensko pisati zna le malokteri; česar pa človek ne zna in

ne pozna, za to se tudi krepko potegoval ne bo. Če mu že ni zoperno, mu je saj malomarno; zato tudi koroški duhovniki ne marajo za slovenske knjige in časnike, in tako jim ostane tuj in neznan ves napredek slovenskega naroda. So pač hvale vredne izjeme; ali — izjeme so.

Koroškim Slovencem ne manjka toraj družega, kakor kakih dvajset iskreno narodnih, izobražanih, pri ljudstvu priljubljeni rodoljubov, in duhovnikov; če bi jim tudi svetni rodoljubi pomagali, toliko boljše. Ali na koroških učilnicah se ti ne bodo izgojili, ker na teh nemški duh tako prevladuje, da slovensko zaveet mladenčem hitro zatere. Skušalo se je že na celovski gimnaziji vzbuditi narodnega duha, vsplamtel je sicer po gorečih rodoljubih, ki so vsem znani, ali v zraku čisto nemškega mesta je kmalo zopet ugasnil. Da bi se Kranjci na Koroško poslali kot narodni vzbuditelji, to tudi prav ne gré, ker premožniši Korošec Kranjca nekako le po strani gleda, toraj nima tam prave veljave. To je pač neumen predodek, pa tako je, in praktičen politikar se mora ravnati po resničnih dejanskih razmerah.

Po naših mislih zamorejo koroške Slovence le koroški, domačinski rodoljubi zbuditi in voditi. Pa kje take vodnike dobiti? Družega pomočka ni, kakor skrbeti, da se naredé štípendije za take koroške, slovenske dijake, ki bi se hotli šolati v Kranji ali pa v Ljubljani. Ti slovensko-koroški štípendisti bi se na Kranjskem navzeli narodnega duha in potem povrnili se na Koroško kot aposteljni narodne ideje. V prvi vrsti bi se moralo ozirati na take štípendiste, ki bi hotli pozneje kot duhovniki delati med koroškimi

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

(Dalje.)

XXIV.

Che credo e no, dicendo: Eil 'è, non è.

Pri vsem tem jima je vendar razsvetljalav prijazen žarek otemneno nebo, ki se je razpenjalo nad Flavijo in Eusebijem.

Spominjati se je, da se je bil Flavijan poročil z Leo, hčerjo Albinovo, ki je bil vele-duhovnik Venere in Marta. Tudi ni pozabiti, kako v kristjanskem smislu da so uplivali na zadnjega dogodki, kateri so se vršili v Rimu. Propad države je bil veleduhovniku hudo potresel vero v bogove, ktere je častil kot nje branitelje in zavetnike. Popolnoma jih še ni bil zatajil, a rad je ponavljal klic: bogovi nas zapuščajo! v svoji duši pa se je obračal k tistemu bogu, kterege so častile Metela, Emilija in Flavija.

Iz te nagnjenosti pri očetu je nastalo pri njegovi hčeri živo pa odločno hrepenenje po kristjanstvu, ktero pa nje mož Flavijan ne le

ni pospeševal, ampak mu še zoperval. Povedani so bili že uzroki, kateri so ga priklepali na poganske bajke, odvrčali pa od nauk evangelskih. Kolikor množneje so postajale starega bogočastja razpadline, toliko trdoglavneje se je za nje potegoval. Skrivno pa nastavljivo delovanje previdnosti, ki je obličje zemlji preobrazovala in ponavljala, takega pre-stvarjanja on ni zapazil sledu. Zatorej je bilo Lei veliko veselje to, da ga je izpeljala iz starega podirajočega se templja malikovalstva, kar je bil cel Rim in ga pripeljala v kristjanski Jeruzalem, da se tu nauzema novega vzduha, lepših misli in boljnih običajev.

Pa res je na-nj uplivala ta okolica. Dopustil je bil že, da se je Lea dala pokrstiti. Maščeval se je pa s tem, da je pri vsaki priložnosti grajal in grdil vero svoje soproge ob enem pa tudi svojim bogovom ni prizanašal. To pritožbo je imel zoper njo, da je njuna zveza brez sadu ostala. Ko se je bila Lea pokristjanila in še prej, je v tej zadevi Boga prosila s toliko zaupnostjo in vstrajnostjo, ki ji nikdar ni omahovala, dasi ji je Flavijan terpko očital nerošovitost nje molitve in nje želja.

— „Ti beseduješ, ji reče nekega dne, o

ničevosti mojih bogov, kaj pa tebe tvoj sliši in usliši?“

— „Da, on posluša moja molitev“.

— „To jo pa zametava tedaj“.

— „Ne, Flavijan, le odlaga uslišati jo“.

— „O, pa doklej?“

— „Dotlej, dokler ti z mano ne moliš“, odvrne Lea samosvestno in odločno.

Flavijan dvoljivo grohotne, toda Lea, polna nenavadnega zaupanja in naudajanja, reče, so-proga pogledavši:

— „Da, da, kajti Bog, ki nas s svojo milostjo išče, on tudi hoče, da ga mi iščemo.“

— „In ti, ki ga iščejo?“

— „No, ti ga najdejo“, hiti odgovarjat ona.

— „Kaj ga ne iščeš ti, Lea?“

— „Seveda, pa če se zdí, da se odteguje, se to pač zato godi, da me sili, naj še tebi povem, kar si dosedaj nisem upala, namreč, da ga morava iskati oba skupaj“.

— „Kaj ga morem moliti, če va-nj ne verujem?“

— „Zamoreš ga; tudi Atenci so molili neznanega Boga“.

— „Tedaj molitev ne tirja poprejne vere?“

— „Ne, bistveno ne; vera je dostikrat plačilo molitve“.

Slovenci, ker duhovniku se tam še največ zaupa. V drugi vrsti bi se moglo takoj in z vso močjo na to delati, da bi bila kmetijska šola skoraj že v Ljubljani gotova, da bi se potem sinovi premožnih koroških kmetov vanjo jemali, ki se potem z narodnim ponosom in domoljubjem povrnili nazaj na svoje posestvo in tam uplivali v narodnem duhu na svoje sosede.

V tretji vrsti bi se bilo treba ozirati na narodne zdravnike, ker zdravnik je izmed povesne gospóde tisti, kterega koroški kmet še naj rajši vidi ter mu tudi najpred zaupa. Učitelji po Koroškem nekdanj niso imeli veliko upliva na ljudstvo; kako je zdaj, pisalcu tega ni znano. Gotovo pa je potrebno, da dobé koroški Slovenci narodne ljudske šole, za ktere bi mogli učitelje jemati iz ljubljanske pripravnice, ker koroški pripravniki slovenščine niso in je še dolgo ne bodo zmožni. Še bolje pa bode, ako se v Ljubljani ustanové štipendije tudi za koroške pripravnike.

Za advokate koroški Slovenci ne marajo; saj pa tudi nemški advokati na Koroškem niso pokazali nikoli srca za slovenskega kmeta. Ako bi prišel na Koroško naroden advokat, ki bi z ljudstvom prijazno občeval in ga ne odiral, ampak mu pomagal z dobrimi sveti, potem bi tak mož vendar sčasoma si pridobil ljubezen in zaupanje ljudstva. Mnogo bi tudi uplival na ljudstvo kak naroden grajščak, ako bi si med koroškimi Slovenci kupil veliko posestvo. Pa — kje dobimo grajščaka, ki bi bil rodoljub slovenskega ljudstva?

Rodoljubi slovenski! Čas je, znabiti zadnji čas, da se kaj zgodi za vzbujenje koroških Slovencev. Že tako smo le mali narod; zguba vsakega tisoča, vsake stotine je za nas občutljiva; hočemo li blizo 120 tisoč Slovencev kar tako meni nič tebi nič osodi prepustiti? Gotovo bi to družega ne pomenilo, kakor malomarnost za lastno življenje. Če namreč prepustimo lepe deline, gojzdate hribe in goré sosednih koroških Slovencev Nemcem, postavimo s tem vso Gorenjsko stran še v večo nevarnost ponemčevanja, kakor je že. Enaka nevarnost je proti štajarski strani.

Tedaj bratje na delo, pa nemudama in vstrajno delo! Vsak naj dela s talentom, kte-

rega mu je Bog podaril. Kdor ima premoženje tega sveta, ga gotovo ne more boljše obrniti, kakor če ga daruje za ohranjenje Slovencev katoliški Cerkev in narodu slovenskemu. Naj bi se vzbudila zlasti koroška duhovščina, ker gotovo je, da ne more nikdo več storiti, kakor ravno ta in naj bi se ta odločila v skupini za vstrajno delo, ne dvomimo, da se bode naglo vse na boljše obrnilo. Kdor kaj boljših svetov in pomočkov vé, naj jih nikar ne zadržuje, ker le tako je zmaga mogoča.

Obrtnijski shod.

Z Dunaja, 16. novembra.

Med blaženimi darovi, s kterimi je hotela liberalna doba osrečiti človeštvo, je tudi obrtnijska svoboda. Pa kakor kmetje liberalnih dobrot niso bili nič kaj veseli, ker jih morajo silno drago plačevati, ravno tako tudi obrtniki vsled obrtnijske svobode niso našli tiste sreče, tistega napredka in blagostanja, kterega so si v svojih sanjah domišljevali. Od vseh strani so bile namreč slišati pritožbe, da obrtnijstvo vsled obrtnijske svobode peša, da zlasti manjši obrtniki in rokodelci čedalje bolj obožujejo, in da bode malo obrtnijstvo poginilo, ako mu ne dojde hitra pomoč.

To upitje prišlo je tudi do vladnih ušes, ki je sprevidela, da je treba za obrtnijstvo kaj storiti. Že več let je pozvedovala pri kupčijskih zbornicah in drugod, kako bi se malim obrtnikom pomagalo, ter je nabrala v tem oziru mnogo prav dobrega in koristnega blaga. Na podlagi teh pozvedb izdelala je bila [dodatek k obrtnijski postavi, ki ga je bila že l. 1879 izročila državnemu zboru v pretres. Ker so se pa od vseh strani čuli glasovi, da to ne zadostuje, umaknila je lani ta predlog, ter zbornici predložila v pretres celo novo obrtnijsko postavo. Ali liberalna načela so še tako zelo prevzemala vladine organe in vpliv velikih obrtnikov in fabrikantov je bil še tako mogočen, da si vlada ni upala v tem novem načrtu odpraviti obrtnijsko svobodo in zamašiti glavni vir, iz kterega prihaja vse zlo in vsa nesreča malega obrtnijstva.

Sedanja večina državnega zbora pa hoče v tem oziru vstreči željam rokodelcev in obrt-

nikov in obrtnijski odsek je že pri več sejah povdarjal, da se mora obrtnijska svoboda omejiti in od vseh rokodelcev zahtevati, da so se zares sami učili rokodelstva, ktero hočejo samostojno izvrševati. Zastopniki liberalne manjšine pa so dozdej temu silno nasprotovali in se večidel sklicevali na to, da obrtniki sami ne želé, naj se omeji obrtnijska svoboda, ampak da to zahtevajo le nekteri kričači.

Naši obrtniki so toraj prav storili, da so se sami oglasili in natančno določili načela, po kterih naj bo osnovana nova obrtnijska postava. Nedavno so se po raznih deželah obrtniki razgovarjali o tej postavi, včeraj pa je bil tukaj v prostorih muzikalnega društva, občni shod avstrijskih obrtnikov, kterega so se vdeležili pooblaščenca raznih obrtnijskih zadrug iz vseh dežel. Iz Ljubljane smo vidili pri zborovanju tiskarja g. Kleina pa krojača g. Železnikarja. Vseh vdeležnikov je pa bilo okoli 3000. Dva dni poprej so se razgovarjali o raznih zahtevah obrtnikov ter so natančno določili resolucijo, ki so jo hoteli zbranim priporočati v sprejem. Ta resolucija obsega teh le 12 toček, ki obsega vse imenitnejše in važnejše potrebe obrtnijskega stanu:

1. Oblgatorična zadruga za samostojne obrtnike naj se pridržé ter vravnajo po 7. poglavji obrtnijske postave od l. 1859.

2. Kdor hoče kako rokodelstvo izvrševati, mora dokazati, da se ga je učil in ga dejansko opravljal; pri obrtnijah, ki občinstvo preskrbujejo z rečmi potrebnimi za vsakdanji živež, naj se gleda na krajne potrebe. Pri dovolitvi kake obrtnije naj imajo občinska predstojništva v porazumljenji z dotično zadrugo mero-dajno besedo, pri maloletnih naj se bolj strogo ravna, preden se okličejo za polnoletne.

3. Zadeve rokodelskih učencev naj se prepusté zadrugam, kjer je mogoče, naj se poleg pripravnih in nadaljevalnih šol napravijo še strokovnjaške šole. Prepire med mojstri in pomočniki naj rešujejo od dotičnih izvoljena posebna sodišča. Tudi naj se sploh vpeljejo legitimacijske knjige za delavce.

4. Kdor kaj izdeluje, naj bo postavno zavezan izdelek za svojega spoznati in kjer koli je mogoče tudi pridejati svoje ime in naslov. Tudi naj bodo obrtniki in kupci zavezani natančno povedati število izdelkov, ki se prodajajo na vso, mero ali po številu. Razun tega naj na pripravnem kraju obesijo tablo s svojim in z imenom obrtnijstva. To naj velja tudi za izdelke, ki se iz vnanjih dežel vvažujejo, in za ktere naj se napravi boljši postava glede zavarovalnih mark.

5. Havziranje naj se čisto premeni. Po mestih in večjih krajih naj se čisto odpravi; v manjših krajih in po hribih naj se pa dovoli samo domačim prebivalcem za reči, ki se natančno zaznamujejo. Popotna razprodajanja blaga naj se čisto prepovedó. Popotniki vnanjih obrtnikov morajo za vsak okraj imeti davkarski list, pa ne smejo seboj nositi in prodajati blaga, ampak le nabirati naročila.

6. Delo po javnih kaznovalnica (razun za lastno domačo potrebo) naj se čisto odpravi.

7. Za določitev davka naj se osnujejo posebne komisije, v kterih naj imajo obrtniki in finančni erar enako zastopnikov. Tudi naj se vpelje progresivni prihodninski davek.

8. Osnujejo naj se obrtnijske kamore, ločene od kupčijskih zbornic. V volilnem redu za te kamore naj se določi tudi posebno število namestnikov, kterih izvolitev velja do prihodnje redne volitve. Tudi za delavce naj se osnujejo posebne kamore.

9. Povsod se pod vodstvom in s podporo

— „Kaj pa molitev zahteva?“
— „Odkritost srca, ponižnost duha, zatajenje samega sebe“.

— „Po tem in takem, ako tudi sem pogan, bi zamogel klicati v Boga kristjanov in on bi me slišal?“

— „To je da, če ti je duša pripravljena, da se odpoveš zmoti, dasi priljubljeni, da se pa okleneš resnice, bodisi britke“.

— „Bój se, ko bi ti rekel, da v meni je taka pripravnost“.

— „Če je tako, bodeš uslišan“.

— „Kako znamenje mi bode?“

— „Bog ti ga dade“.

— „Skuša me, da bi se prepričal tvojega nauka“, reče Flavijan smeje.

— „Dobro, udaj se skušnjavi“.

— „Pripravljen sem, ta hip dostavi pol resno pol smešno, zapovedi, kaj treba storiti“.

— „Kar sama storim“.

Zgrudi se na kolena.

Flavijan poklekne zraven.

Ginjenim glasom, počasi, da vsaka beseda na dušo poganovo kane in se ponavlja na ustnih njegovih, izrekuje molitev, gospodovo molitev, oče naš, tisto prosto, pa vendar tako veličastno prositev, ktere bistvo je tako čisto in ktere zgovernost tako mila.

Nahajala sta se oni trenotek na ravno tistem mestu, na kterem je Kristus molil in svoje učence sam moliti učil, podavši jim način molitve in proti njej so vse druge oslabitve.

Kadar končata, pravi Flavijan, ozerš: se na Leo:

— „Pa nisva prosila dobrote, ktere želi najino srce“.

— „Za vse sva prosila“, mirno odgovori ona.

— „Tako? Ta oblika je vsedostivna?“

— „Dosti je za vse. Da bi [bila kaka druga, popolnejša, boljša, učil nas bi jo bil Bog“.

Za trenotek se zamisli, potem vzdigne oči proti nebu, sklene roke; kakor zamaknjeni se ustni pregibljejo:

„O, Bog, ki si blagoslovil Ano in Helkanovo ženo, blagoslovi tvojo služabnico in sprejmi za to Flavijanovo spreobrnitev v dar“.

Trije meseci še ne preteko, ko začne veduhovnik Albin, ki je svojo hčer presrčno ljubil, priprave delati, da bogovom daruje v zahvalo, ker so naredili čudo rodovitnosti. Toda Lea mu iz rok izvije kadilo in žrtvene posode, povedavši mu dogodek, ki ga je tudi Flavijanova spreobrnitev spričevala.

(Dalje prih.)

države osnujejo podporne založnice za pohabljenje in stare, za vdove in sirote.

10. Coluine naj se tako povikšajo, da se bodo domači izdelki pred tujimi varovali in z njimi lahko tekmovali ali konkurirali.

11. Tudi naj se razširi volilna pravica na vse, ki davke plačujejo.

12. Ker nevarnosti, ki žugajo malemu obrtništvu, žugajo ob enem tudi kupčijstvu, povdarjajo pri shodu navzoči kupci, da je tudi vravnava malega kupčijstva silno potrebna.

Zborovanje samo pričel je tukajšnji obrtnik in državni poslanec Löblich, ki je v svojem govoru povdarjal potrebo tega shoda in hudo mahnil po dunajskem časnikarstvu, katero obrtnike zaničuje ter o njihovem shodu piše, da krokajoči krokarij letajo okoli muzikalne dvorane. Po njegovem predlogu bil je potem g. Petschacher izvoljen za predsednika, ki je v svojem govoru povdarjal, da obrtniki ne nameravajo starih reči ponoviti, ampak le prenoviti obrtništvo.

Poročevalec o nasvetovani resoluciji bil je g. Löblich, ki jo je vsestransko pojasnil ter posebno dobro slikal slabe nasledke, ki jih je obrtnikom prinesla obrtniška svoboda. Za njim je govorilo še 11 gospodov iz raznih krajev in dežel; vsi so priporočali iz raznih ozirov sprejem nasvetovane resolucije in bolj ali manj hudo šbali liberalno časnikarstvo, ki je obrtnikom tolikanj protivno. Tudi zoper jude bi se bili kaj radi vzdignili, in pri posvetovanju, ki so ga dunajski obrtniki imeli pred shodom, se je v tem oziru marsikaka britka pritožba zoper jude čula od ljudi od katerih bi človek tega ne bil pričakoval. Pa tukajšnji obrtniki so v mnogih obzirih tako zelo v judovski kreppljih, da si niso upali teh pritožb ponoviti v javnem shodu, ampak so svoje tovariše prosili naj potrpe še. Samo zadnji govornik, g. Leiter z Dunaja imel je pogum to reč sprožiti. S krepkim glasom je namreč rekel: Mnogo se je govorilo o vzrokih, zaradi katerih peša obrtništvo, enega pa nihče ni omenil. On neče ljudi, ki so to povzročili natančneje zaznamovati, ali dasi ni antisemit mora vendar le očitno povedati, da ti ljudje nas molzejo in izžemevajo do zadnje kapljice krvi, potem pa nas vižejo proč kakor izprežano limono. Gromovito ploskanje je pričalo, da je bil mož pravo zadel. G. Löblich je skušal reč sicer nekoliko potlačiti in je obžaloval, da so te besede govorile, ker vsi obrtniki iščejo pomoči in ne delajo nobenega razločka med vero in narodnostjo, a godrnjanje, ki se je pri teh besedah čulo po zbornici, je dosti jasno pričalo, da je med dunajskim prebivalstvom velika razdraženost zoper jude in da le čakajo primerne prilike ta svoj srd tudi javno pokazati. Pri glasovanju bila je gori omenjena resolucija sprejeta enoglasno.

Zborovanja se je vdeležilo tudi več državnih poslancev, med njimi tudi poslanca slovenska g. Klun in dr. Vošnjak. Prvi se je posebno zaradi tega zanimal za ta shod, ker je ud obrtniškega odseka v državnem zboru, in se jo pri dotičnem posvetovanju zlasti potegoval za to, da naj se od rokodelcev zahteva dokaz, da so se ga res tudi učili. Pa pri posvetovanju v dotičnem pododseku ostal je bil s svojim predlogom v manjšini, ker se je bil Poljak dr. Weigel, ki je pa zdaj odložil mandat, iz nekake napačne dvorljivosti pridružil liberalnim poslancem, zdaj pa bode imel tem več vzroka v obrtniškem odseku ponavljati svoj nasvet, ker se bode lahko skliceval na odločne želje, ki so jih pri obrtniškem shodu razodevali obrtniki in rokodelci sami.

Liberalcem ta shod največ iz tega vzroka ni nič kaj po volji, vendar si njihovi listi ne drznejo posebno vdrihati po njem. Pač pa so hotli njegove veljavo s tem podreti, da je bilo strogo liberalno delavsko društvu včeraj pri Zobelnu osnovalo shod 600 delavcev, ki so vdrihati po obrtnikih, češ, da so nazadnjaki, da je nepotrebno se potegovati za malo obrtništvo, katero je obsojeno, da mora poginiti, itd. Razkačenost je bila tako velika, in izrazi nekterih govornikov tako silni, da je moral navzoči vladni komisar shod razpustiti. Ko je pa to zbranim naznanil, nastal je strašanskih šunder, in razlegali so se klci: „Vua s policijo; živila svoboda!“ Le s silo in počasi so šli iz zbornice, na ulicah pa so hoteli strahovati policaje, ki so vsled tega prišli za orožje, ne da bi ga pa bili rabili. Dva glavna razsajalca so pa vendar le prišli in izročili policijskemu komisarijatu. Pišeta se Franc Rauch in Janez Feichtinger. To so slaba in pomislka vredna znamenja časa, ki pričajo, da je zadnji čas za male obrtnike kaj storiti in jih ne pritrirati do tje, da bi si hotli sami pomagati s silo!

Politični pregled.

V Ljubljani 18. novembra.

Avstrijske dežele.

O državnem proračunu bo poročal letos zopet grof Klam-Martinic.

V kratkem se pričakuje imenovanje 14 novih udov za **gosposko zbornico**. Pravijo, da bosta med imenovanimi generala Rodič in Fr. Filipovič.

Postava o zidani **česko-moravske** poprečne železnice pride v kratkem pred državni zbor.

Listi mnogo pišejo o dunajskem **shodu obrtnikov**. Zanimivo je to, da so bili zbrani večinom nemški obrtniki, pa so vendar nezaupnico izrekli nemškoliberalni stranki, nemški žurnalistiki in judovski koterii. Zdaj pač ustavoverci vidijo, kako malo so priljubljeni celo med nemškimi obrtniki. Izvrstna je bila opazka nekega govornika, da dunajski judovski listi o Sari Berohardt več pišejo, ko o važnih rečeh, kakor je obrtniški shod. Ali mar obrtniki še le zdaj spoznavajo, da judovski listi ne pišejo za blagor nemškega prebivalstva, ampak le za dobiček, za šegetanje živcev, za razširjenje nenravnosti, za škandal in razne pikantnosti, pa za borzne manipulacije in špekulacije?

Vnanje države.

Gambetta je toraj prevzel francosko vlado ter se obdal s čisto novimi močmi. Njegovi prijatelji pričakujejo od njega mnogo koristnih prememb. Neprijatelji pa menijo, da se bo kmalo obrabil in dokazal svojo nezmožnost za vladanje.

Francoski **vojaki** Afriko zapuščajo in se vračajo domu. Menda bo toraj Gambetta res izvršil, kar je rekel, da se bo tuniški zadregi ognil s tem, da deželo zapusti. Francija se bo s tem osramotila pred celim svetom, ker se bo reklo, da ni mogla premagati nekaj arabskih čet. S takim postopanjem gladi republika pota monarhistom. Francoski narod je rahločuten v svoji časti in take sramote ne bo dopustil.

Izvirni dopisi.

Z Iga, dne 15. nov. Vsaki čas ima svojega duha, kateri ljudstvo oživlja in giblje

ter z nekako čudno silo vse naprej tišči — k neki nameri. Kolikor blažji je ta namen, kamor se ljudstva nagnejo, toliko žlahtnejši je potem ljudstvo in na toliko višo stopinjo dospè. Dasiravno vse že od nekdanj tišči za napredkom — ga vsi vladarji hočejo, se vendar malokrat napredek razširja na pravi način, kajti opravičen je napredek, napredek do one popolnosti, ki je človeku končni namen. — Plodonosno in koristno je človeka o raznih prilikah opomniti njegovega pravega namena, ga opozoriti, da ne sme biti le za sedanje življenje, ker ni vstvarjen edino za ta svet, marveč napeljavati ga je, da se ob slehernem času ozira več ali manj na življenje unega sveta, ter da si išče pri vsem svojem ravnanju višjo mer in si prizadeva prestopiti meje zemskega življenja! Vsaj nam vse priča in dokazuje, da sioni vsa človeška družba na moralnej podlagi, in da človeka brez moralnega stališča, strasti sem in tje gonijo, ga poslednjič v pogubo pahnejo, in da je še celo vživanje časnih dobrot njemu v kvar.

Taki primerni čas ljudstvo opozoriti svojega pravega, vzvišenega namena, zdelo se je vsikdar vsem za zveličanje skrbnim duhovnom sv. leto. Zato je tudi naš za dusni blagor svojih farmanov zelo vneti in skrbni gosp. fajmošter vedil kaj vspešno porabiti to priliko. V ta namen povabi čast. g. lazarista B. iz Ljubljane in g. duhovne iz okolice, da so mu dne 29. in 30. okt. pomagali. Oba dneva, 29. okt. pri začetnem govoru je učil č. g. D.: „Kaj so odpustki in kaj nam oni koristijo“, kakor tudi drugi pri dovršenim govoru čast. g. lazarista B. bila je cerkev pobožnega občinstva natlačena. Spovedancev bilo je oba dneva toliko, da so drugič dan o pol 3. uri popoldan še obhajali. V čast farmanov bode tedaj omenjeno, da so oni s to obilno vdeležbo o tej priliki kaj lepo javno pokazali, da oni znajo slušati glas svojega dušnega pastirja, kar je gotovo tudi njemu v zadostilo za obilni trud!

Skrbni in za napredek zelo uneti gosp. fajmošter preskrbel je pa tudi, da se je preteklo nedeljo godovanje farnega patrona tako slovesno praznovalo, kakor preje še nikoli. Služili so namreč po slavnostnem govoru mil. g. prošt Dr. J. slovesno pontifikalno sv. mašo med obilno asistenco; tako so se vršile tudi popoldan slovesne večernice, katerega obojega cerkvenega opravila se je ljudstvo v preobilnem številu vdeležilo. Daj Bog, da bi se o tem smislu vspešno napredovalo v vsakem obziru

Domače novice.

V Ljubljani, 19. novembra.

(Vabilo na 1. društveno besedo s plesom) v nedeljo 20. novembra v dvorani ljubljanske čitalnice. Program: 1. Ambrois Thomas — „Skrivnost kraljice“, operna ouvertura, svira c. kr. vojaška godba. 2. Fr. Grbč — „Slovanski brod“, veliki moški zbor (nov). 3. X. — „V pepelnici noči“, deklamuje gospá Franja Ravnikarjeva. 4. Abt — „Ljubezen tvojo v cvetki vsaki“, pesem za sopran s spremljevanjem glasovira. Sopran poje gospá Svetkova, na glasoviru jo spremlja gosp. Jos. Majer. 5. Nedved — „V ljubem si ostala kraji“, moški zbor, posvečen od gosp. skladatelja pevskemu zboru čitalničnemu (nov). 6. K. Czerny — „Melodien-Album“ (venec različnih napevov), svira vojaška godba. 7. Ples. Pri plesu svira oddelek c. kr. vojaške godbe. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Na to besedo in ples vabi vljudno p. t. društvenike odbor čitalničin.

(*Nova šolska knjiga.*) Marljivi šolski pisatelj g. Ivan Lapajne podaril je slovenski literaturi novo knjigo pod naslovom „Prvi poduk. Navod za podučevanje na najnižji stopinji narodne šole, z ozirom na Razingera — Žumerjeva abecednik za slovenske ljudske šole“. Knjiga je izišla v založbi Kleinmayr-Bambergovi, ter se priporoča sama vsem ljudskim učiteljem, ker jim bo velika pomočnica pri nauku prvenec. V knjigi najdemo tudi mnogo ilustracij. Za danes pravimo, da bi noben učitelj ne smel biti brez tako koristne pomočnice. Cena knjige je 60 kr., po pošti 5 kr. več.

(*Dr. Stanko Strgar*), slovenski rodoljub, je imenovan c. k. zdravstveni asistent v Logatcu.

(*Kmetijska družba*) ima letni občni zbor 23. nov. ob 9. zjutraj v dvorani mestne h. š. Razun družega bo tudi izvolitev predsednika, tajnika in 1 odbornika.

(*Čebelarstvo društvo*) ima 24. t. m. v Ljubljani občni zbor na starem trgu št. 10.

(*Železnica Ljubljana — Novomesto.*) Listi poročajo, da je grof Auersperg dobil pravico, zmeriti svet za železnico iz Ljubljane v Novomesto. Ta železnica ima biti vicinalna, to je po načrtu malih železnic. Ako bi se imel manjši tir napraviti, kakor ga imajo navadne črte, potem ne bomo zadovoljni, ker je neobhodno potrebno, da se železnica prej ali slej do Karlovca naprej potegne. Z malim tirom ali kolovozom, kakor ga imajo nekatere vicinalne železnice, postala bi ta črta nesposobna za veliko mednarodno kupčijo.

(*Mestni zbor*) je imel včeraj sejo, ter se je posvetoval o Regaljevem predlogu, da bi se krčmarjem dovolilo, prešiče doma klati. Nemška večina je ta predlog zavrgla, ki je bil pripraven, krčmarjem mnogo olajšati klanje živine. Sploh se mnogo toži in godroja po mestu o sekaturah, s katerimi je nova klavnica v življenje stopila. — V istej seji je bil dr. F. Schiffer imenovan za častnega meščana v Ljubljani.

(*Požarna bramba*) se je ustanovila v Črnomlju. Upsmo, da pod slovensko komando.

Telegrafske denarne cene 17. novembra.
 Papirna renta 76 90 — Sreberna renta 77 50 —
 Zlata renta 93 70 — 1860letno državno posojilo 133 —
 Bankine akcije 382 — Kreditne akcije 361 — — London
 118 35 — — Ces. kr. cekini 659. — 20-frankov 937.

Borzne operacije

izvršuje točno, gladko in direktno po originalnih cenah

bankina hiša „Leitha“
 (administracije Halma),
 Wien, Schottenring 15, vis-à-vis d. Börse.

z a) pri omejeni zgubi; (premijske) 20 do 70 gld. za vsakih 5000 papirjev (à la hausse ali baisse);
 b) če cene poskočijo ali padejo (Stellage);
 c) pri pridržanji, da se papirji z dobitkom in sicer: dobičkom v denar spravijo.

Kupčije na dobiček se točno in direktno izvršujejo. Družbine kupčije (samo 30 do 60 gld. vplačila za 1000 gl. v papirjih.) Provizije samo 50 kr. Gotovega plačila ni treba. **Vnanje naročila in vsa bankirska opravila** se točno poskrbujejo. Pojasnila in podučila se primerno in brezplačno dajejo v denarnem in izžrebovalnem listu „Leitha.“ (4)

Obilno obsegajoča brošura ima: žrebovalni koledar (načrte vseh evropskih žrebovanj poduk), kako naj se denarji na dobiček nakladajo, o raznih papirjih zavarovanji lozov itd. Pošilja se zastonj in brezplačno. (5)

Velika razprodaja

50% ceneje, ko navadno.

Dober kup ure

Jaz pošiljam ure proti poštenu povzetju, in komur ura ni všeč, dam denar nazaj. Tedaj je kupčija brez nevarnosti.

1 cilindar-ura iz srebernega niklja in z verižico prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr.
 1 ura na svidro iz srebernega niklja z verižico, prej 15 gl., zdaj 7 gl. 25 kr.
 1 srebrna remontoir Washington ura z verižico, prej 30 gl., zdaj 15 gl.
 1 srebrna ura na svidro z patentiranim kolesjem in verižico, prej 25 gl. 11 gl. 25 kr.
 Zlata ura za gospe, prej po 40 gld., zdaj po 20 gl. z veriži okoli vratu.
 Zlate remontoir ure prej po 100 gld., zdaj po 40 gl.

Za 5 let dober stojim.
A. Fraiss.
 Wien, Rothenburmstrasse 9,
 gegenüber dem erzbischöflichem Palais.

Razširjanje kupčije.

Obče priljubljeni in hvaljeni pravi **Howe-Singer** in **Wheeler-Wilson šivalni stroji**, ki jih za Kranjsko le jaz prodajam, se pri meni tako pridno kupujejo, da sem moral odpreti tu v Ljubljani še drugo prodajalnico in da sem pomnožil delavce v moji mehanični delavnici.

Razun zgoraj omenjenih pravih strojev imam pa na prodaj še mnogo drugih, najfinejših izdelkov, tako ročne stroje, cilindar-stroje, potem stroje za slamnike in valjarje itd. itd. prav po ceni.

Velika zaloga svile za stroje, svitka (cvirna) v štrengah in kolescih, velika izbira volne in pavole, olja za stroje, šivank, kosov od strojev itd. bolje in ceneje, ko kje drugje.

Popravki se oskrbijo hitro in dobro, tudi se stroji osnažijo.

Od zdaj zanaprej

imam tudi stalno in veliko zalogo **železnih Wertheimovih kas**, ki so trdne in varne proti ognju in ulomu, po nizki tovarniški ceni.

Za pošteno blago in hitro dopošiljatev jamčim s svojim imenom, saj že 11 let v tem mestu kupčujem. Priporočam se toraj za mnogobrojna naročila.

S spoštovanjem
Franc Detter
 v Ljubljani, mestni trg 168, na voglu.

Melburne 1881. I. darilo. Sreberna svetinja.

Godba na valjar,

različne velikosti, da igrajo po 4 do 200 komadov; mandoline, bobni, zvončki, kastanjete, harfe, nebeška godba itd. potem

tabakire z godbo,

ki igrajo po 2 do 16 komadov; neceserji, srambe za smodke, švicarske hišice, albumi za fotografije, pisna stala, omarice za rokovice, težaki za pisma, posodice za rože, okvirji za smodke, tobakire, pisne mize, flaše, vrčki, listnice, stoli itd. vse z godbo. Po najnovjši modi in dobro izdelano se kupi pri

J. H. Heller,
 v Bernu na Švicarskem.

Kdor hoče pravo blago dobiti, se mora naravnost na mene obrniti. Cenike s podobami pošiljam zastonj. (1)

do 30. aprila.
 godbenih umetnikov kot premije od novembra
 frankov se bo razdelilo med kupce
 100 najlepših izdelkov v vrednosti 20.000

Važno za vsako hišo!

Cela mizna oprava iz britanskega srebra za le 8 gld.

Elegantno delo, ne zarjavi, in se vedno tako ohrani, v podobi in barvi pravega srebra, in je najboljša tvarina za mizno opravo, razun srebra. Za 8 gl. se dobi cela mizna oprava iz **najboljšega** britanskega srebra. Dobri stojimo, da ostane oprava vedno bela.

6 nožev iz britanskega srebra z angleško jekleno ostrino,
 6 vilic iz britanskega srebra, fina in težka roba,
 6 žlic iz britanskega srebra,
 12 žličic za kavo, iz britanskega srebra,
 1 mlečni zajemnik iz britanskega srebra,
 1 zajemalnik za juho iz britanskega srebra, težko, dobro blago,
 2 lepa svečnika,
 6 jajčnih posodicic,
 6 tac, lepo izdelane,
 1 posoda za poper ali sladkor,
 1 presejalnik za čaj,
 6 tačice za nože in vilice

(3)

54 kosov.
 Naroči se proti poštnemu povzetju, ali pa da se denar naprej pošlje.

Zaloga britanskega srebra
C. Langer,
 Wien, II. grosse Schiffgasse 28.

Opomba. Komur bi oprava ne ugajala, pošlje naj jo v 10 dneh nazaj in bo dobil svoj denar nazaj razun poštnih stroškov.

Važno za vsako hišo!